

Taal voor Nederlander niet zo belangrijk?

AMSTERDAM — Waarom hechten Nederlanders in den vreemde zo weinig aan hun taal en hoe gaat het proces van taalverlies precies in zijn werk? Deze vragen probeerden de Australische prof. dr Michael Clyne en dr Jo Daan kortgeleden op een symposium van het P. J. Meertens Instituut voor dialectologie, volkskunde en naamkunde in Amsterdam te beantwoorden.

In Amerika bestaat het "Yankee-Dutch", de Nederlands-Engelse mengtaal, die door emigranten in de Verenigde Staten werd gesproken maar waaraan de ex-Nederlanders, die er nu wonen het liefst niet herinnerd willen worden.

"Je praat Engels of je praat Nederlands", vinden zij. Maar van dat Nederlands spreken komt meestal niet veel.

"Voor Australië waren de Nederlanders lange tijd de ideale immigranten.

"Zij kwamen van de boot af en drie jaar later spraken zij Engels met hun kinderen," aldus prof. Clyne tijdens het symposium. "Geen landsaard laat zich in Australië zo gemakkelijk assimileren als de Nederlandse: Veel normaler is als je, zoals Duitse ouders Duits tegen je kinderen praat en die Engels mogen antwoorden. En Griekse kinderen praten Grieks met hun ouders en Engels onder elkaar".

De bevolkingsstatistieken melden, dat 65.000 van de 98.000 Nederlanders hun taal "regelmatig gebruiken".

... "regelmatig gebruiken".

Een recent plan van de federale regering om leraren in de minderheidstalen aan te stellen meldde niets over het Nederlands: er is kennelijk geen druk vanuit die bevolkingsgroep.

En dat terwijl sinds de zestiger jaren, met hun sociale veranderingen en met het zich terugtrekken van de Engelsen uit de politiek ten Oosten van Suez een andere taal dan het Engels volgens het Australische, beleid juist een "asset" is.

Wat dat betreft zijn de Nederlanders dus eigenlijk model-immigranten af.

Een belangrijke oorzaak is volgens Clyne het "Zelfbeeld" van de Nederlanders.

"Hun economische situatie is dezelfde als die van de gastarbeiders in Nederland, al zullen zij dat zelf niet graag toegeven.

"De Nederlanders voelen zich meer verwant aan de dominante Engelse cultuur dan aan de Duitse, laat staan aan de Griekse of Turkse.

Turkse.

"En dus zullen zij er geen boodschap aan hebben om met die bevolkingsgroepen een multiculturele samenleving in stand te houden", zo meent Clyne.

De taal is voor de Nederlanders ook niet echt belangrijk om wat ze nog aan eigenheid willen behouden uit te drukken: "Waar gaat het Nederlanders om? Gezelligheid. Dat je daar geen goed Engels woord voor hebt betekent nog niet dat je dat niet in een Engelstalige omgeving kunt beleven! Een ander voorbeeld is de Kerk: de Reformed Church is springlevend, een pure calvinistische kerk. Maar niet alleen heeft die de banden met de al te vrijzinnig bevonden Nederlandse Gereformeerde Kerken

verbroken, het Nederlands zelf wordt er niet meer gebruikt, ze is zelf helemaal de-ethnized," aldus Clyne.

Bij landverhuizers die wel helemaal geassimileerd waren blijkt dat verschijnsel met het klimmen der jaren terug te komen. In Melbourne bestaan twintig klaverjasclubs, die volgens prof. Clyne vooral een gelegenheid vormen om Nederlands te praten. Dat heeft evenveel te maken met nostalgie als met het verglijden van het aangeleerde Engels. De ouder wordende emigrant wordt in allerlei opzichten weer Nederlander:

"Ze zitten in old people's homes van hun eigen oude zuil, en praten Nederlands of het pidgin-Engels dat ze spreken toen ze een land

**of het plagen-Engels dat ze
spraken toen ze aan land
kwamen."**